

EU:n tekoälyasetuksen toisen vaiheen täytäntöönpano (sääntelyn testiympäristö)

Sidosryhmätilaisuus 19.5.

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Teams-etiketti

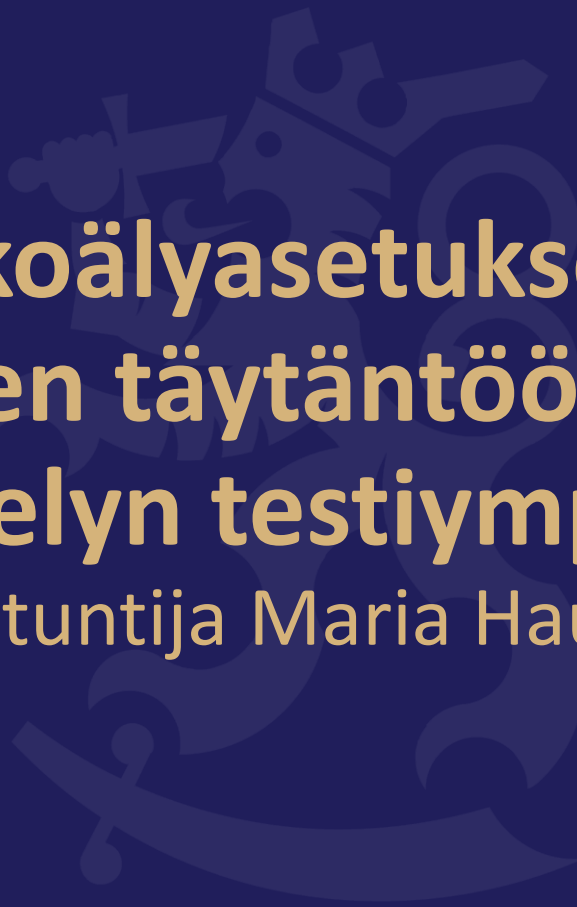

- Osallistujien suuren määrän vuoksi pidä kamera kiinni kun et puhu. Pidä mikrofoni suljettuna.
- Pyydä puheenvuoroa Kysymyksiä ja keskustelua –osiossa nostamalla kätesi. Pidä puheenvuorosi tiiviinä.

Ohjelma

- 14.00 Tilaisuuden avaus ja johdanto
Viestintäasiantuntija Mikko Myller
- 14.05 EU:n tekoälyasetuksen toisen vaiheen täytäntöönpano, sääntelyn
testiympäristö
Johtava asiantuntija Maria Hauptmann, TEM
- 14.20 Jatkoaskeleet kansallisesti
Lainsäädäntöjohtaja Sami Kivivasara, TEM
- 14.30 Kysymyksiä ja keskustelua
- 15.00 Tilaisuus päättyy

EU:n tekoälyasetuksen toisen vaiheen täytäntöönpano, sääntelyn testiympäristö

Johtava asiantuntija Maria Hauptmann, TEM

Tekoälyasetuksen lähtökohdat (1/3)

- Jokaisen EU:n jäsenvaltion tulee perustaa **vähintään yksi** tekoälyn sääntelyn testiympäristö 2.8.2026 mennessä
- Sääntelyn testiympäristöt tarjoavat valvotun ympäristön, joka edistää innovointia ja helpottaa innovatiivisten tekoälyjärjestelmien kehittämistä, koulutusta, testausta ja validointia rajoitetun ajan ennen kuin ne saatetaan markkinoille tai otetaan käyttöön
 - Testiympäristö edistäisi toimijan **oikeusvarmuutta** siitä, että hänen tekoälyjärjestelmänsä täyttää tekoälyasetuksen vaatimukset

Tekoälyasetuksen lähtökohdat (2/3)

- Sääntelyn testiympäristössä viranomaiset antavat osallistujille **ohjausta ja neuvontaa** tekoälyasetuksen ja tarvittaessa muun relevantin lainsäädännön (esim. tietosuoja) noudattamisesta
- Osallistujat saavat **kirjallisen todisteen ja loppuraportin** testiympäristössä suoritetuista toiminnoista
 - Osallistujan on mahdollista hyödyntää em. asiakirjoja myöhemmin tekoälyjärjestelmän vaatimustenmukaisuuden arvioinnissa

Tekoälyasetuksen lähtökohdat (3/3)

- Osallistujalle ei voida määrätä seuraamusmaksuja sen lainsäädännön nojalla, jonka noudattamisesta viranomaiset ovat antaneet ohjausta ja neuvontaa osallistujalle testiympäristössä
- Komissio antaa **täytäntöönpanosäädökset** testiympäristön yksityiskohtaisista järjestelyistä ja toiminnasta
 - Esim. osallistujien kelpoisuus- ja valintaperusteet, sääntelyn testiympäristön kesto, maksujen periminen sääntelyn testiympäristön toiminnan yhteydessä

Kansallisen lainsäädännön valmistelu

- Valmistelussa kansallinen lakiesitys tekoälyn sääntelyn testiympäristön perustamisesta ja toimivaltaisista viranomaisista
 - Lakiesitysluonnos on lausuntokierroksella **2.6.2025 asti**:
<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=b66adec9-be5a-4b34-a856-71ec04f8e8e6>
 - Tavoitteena toimittaa lakiesitys eduskuntaan syyskuussa 2025 (vk 37)
 - Lisäksi laissa säädettäisiin mm. eräiden tekoälyjärjestelmien ilmoittamisesta ja luvanantamismenettelystä jälkikäteiseen biometriseen etätunnistamiseen
- Lakiesityksellä muutettaisiin eräiden tekoälyjärjestelmien valvonnasta annettua lakia (HE 46/2025 vp)
 - HE:n käsittely alkanut eduskunnassa 8.5.2025

Alustavat lähtökohdat kansalliselle testiympäristölle

- Valmistelun lähtökohtana **yhden yleisen sääntelyn testiympäristön** perustaminen, joka on avoin kaikille tekoälyasetuksen vaatimusten piiriin kuuluville tekoälyjärjestelmille
- Sääntelyn testiympäristö perustettaisiin **Liikenne- ja viestintäviraston** alaisuuteen
- Testiympäristön toiminta edellyttää **tiivistä yhteistyötä** Liikenne- ja viestintäviraston, tekoälyjärjestelmien toimivaltaisten markkina- ja valvontaviranomaisten ja tarvittaessa muiden viranomaisten kanssa

Viranomaisten tehtävät testiympäristössä

- **Liikenne- ja viestintäviraston** tehtävänä ylläpitää sääntelyn testiympäristön toimintaa ja vastata siihen liittyvästä yhteistyöstä
 - Virasto ottaisi myös vastaan hakemukset testiympäristöön ja vastaa osallistujien valinnasta kuullen testattavaa tekoälyjärjestelmää koskevaa markkina- ja valvontaviranomaista
- **Toimivaltaiset viranomaiset**, jotka osallistuvat sääntelyn testiympäristön toimintaan
 - **Tekoälyjärjestelmien markkina- ja valvontaviranomaisilla** (esim. Tukes, Energiavirasto, Finanssivalvonta) olisi velvollisuus osallistua sääntelyn testiympäristöön siltä osin kuin niiden valvonnan alaan kuuluva tekoälyjärjestelmä on testauksen kohteena
 - **Muut viranomaiset** voisivat tarvittaessa osallistua testiympäristön toimintaan siltä osin kuin niiden valvonnan alaan kuuluvaa lainsäädäntöä arvioidaan testattavassa hankkeessa (esim. Tietosuojavaltuutettu tietosuojalainsäädännön osalta)

Viranomaisten tehtävät testiympäristössä

- Liikenne- ja viestintävirasto sekä toimivaltaiset markkina- ja valvontaviranomaiset vastaisivat yksittäisten hankkeiden testaukseen liittyvästä **käytännön hallinnoinnista, ohjauksesta ja valvonnasta**
 - Lisäksi viranomaisten tehtävät testiympäristössä määriteltäisiin laissa viittaamalla tekoälyasetuksen säännöksiin
- **Tehtävänmäärityksellä** määriteltäisiin viranomaisten tehtävien yksityiskohtainen jakautuminen testiympäristössä
- **Valtioneuvoston asetuksella** voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä viranomaisten tehtävistä testiympäristössä sekä tehtävänmäärityksestä

Sääntelyn testiympäristöä koskevat menettelyt

- **Maksut** osallistumisesta testiympäristöön
 - Maksuton ja ensisijainen osallistuminen pk-yrityksille tekoälyasetuksen mukaisesti
 - Sovelletaan valtion maksuperustelakia. Mahdollisuus antaa tarkempaa sääntelyä maksuista VN-asetuksella
- Viranomaisten **tiedonluovutusoikeudet** testiympäristön toiminnan yhteydessä
 - Mm. hankkeiden testaukseen osallistuvilla viranomaisilla keskinäinen tiedonluovutus oikeus salassapidettävistä tiedoista – tiedonvaihdon sujuvoittaminen testattavissa hankkeissa
- Mahdollistetaan **henkilötietojen jatkokäsittely** tekoälyjärjestelmien kehittämiseksi sääntelyn testiympäristön yhteydessä lainvalvontaviranomaisten toiminnassa

Muu kansallinen lainsäädäntö

- Toimivaltaiset markkinavalvontaviranomaiset vastaisivat asetuksen liitteessä III mainittujen suuririskisten tekoälyjärjestelmien osalta niiden **todellisissa olosuhteissa testaamiseen liittyvistä tehtävistä** (sääntelyn testiympäristön ulkopuolella)
- **Kriittiseen infrastruktuuriin** liittyvien suuririskisten tekoälyjärjestelmien ilmoittamisvelvoite
 - Ilmoitettavat tiedot ja ilmoittamisvelvollisuuden piiriin kuuluvat toimijat määriteltäisiin laissa
 - Energiavirasto, Liikenne- ja viestintävirasto sekä Turvallisuus- ja kemikaalivirasto vastaisivat ilmoittamiseen liittyvistä tehtävistä toimialojensa osalta
 - Ilmoitetut tiedot olisivat kokonaisuudessaan salassapidettäviä

Muu kansallinen lainsäädäntö

- **Luvanantamismenettely jälkikäteiseen biometriseen etätunnistamiseen**
 - Jälkikäteisen biometrisen etätunnistamisen käytön edellytyksistä säädetään tekoälyasetuksen 26 artiklan 10 kohdassa
 - Toimivaltainen tuomioistuin päättäisi pidättämiseen oikeutetun virkamiehen tai suojelupoliisin päällystään kuuluvan poliisimiehen vaatimuksesta luvan antamisesta (poikkeuksena asiat, jotka eivät siedä viivytystä)
 - Lupa annettaisiin esitutkintaviranomaiselle ja suojelupoliisille
 - Ehdotettavassa laissa säädettäisiin myös luvanantamismenettelyyn liittyvästä tuomioistuinkäsittelystä sekä etätunnistamisjärjestelmän käyttöä koskevan vaatimuksen ja tuomioistuimen päätöksen sisällöstä

Lain voimaantulo

- Laissa säädetyt maksuja koskevat asetuksenantovaltuudet tulisivat voimaan 1.2.2026 alkaen
- Tekoälyn sääntelyn testiympäristöön liittyviä säännöksiä sovelletaan 1.4.2026 alkaen
- Muita säännöksiä sovelletaan 2.8.2026 alkaen, mm.:
 - Suuririskisten tekoälyjärjestelmien (asetuksen liite III) todellisissa olosuhteissa testaaminen sääntelyn testiympäristön ulkopuolella
 - Kriittiseen infrastruktuuriin liittyvien suuririskisten tekoälyjärjestelmien ilmoittamisvelvoite
 - Luvanantamismenettely jälkikäteiseen biometriseen etätunnistamiseen

Jatkoaskeleet kansallisesti

Lainsäädäntöjohtaja Sami
Kivivasara, TEM

Kysymyksiä ja keskustelua

Kysymyksiä etukäteen osallistujilta

Onko Suomi kansallisesti riittävän suuri ja kattava alue ja hankkeeseen sijoitettavissa olevilta resursseiltaan realistinen EU-laajuisesti kelvollista tekoälyn sääntelyn testiympäristöä varten? Saadaanko täällä asioita testattua tavalla joka pätee EU:ssa muuallakin?

- Tekoälyasetus mahdollistaa sen, että EU:n jäsenvaltio täyttää sääntelyn testiympäristön perustamisvelvoitteen yhteistyössä toisen jäsenvaltion kanssa. Toistaiseksi konkreettisia yhteistyön mahdollisuuksia yhteisen testiympäristön perustamiseen ei ole ilmennyt, minkä vuoksi on päädytty perustamaan kansallinen testiympäristö Suomeen.
- Osallistuminen jäsenvaltion perustamaan sääntelyn testiympäristöön tulee tunnustaa vastavuoroisesti ja yhtäläisesti ja sillä on oltava samat oikeusvaikutukset kaikkialla unionissa (ks. Tekoälyasetus 58(2)(g) art.)

Kysymyksiä etukäteen osallistujilta

Onko testiympäristölle jo kartoitettu teknistä ratkaisua?

- Tekoälyasetus ei velvoita jäsenvaltioita luomaan teknistä testausinfrastruktuuria sääntelyn testiympäristöön
- Teknistä testausinfrastruktuuria kartoitetaan osana Liikenne- ja viestintäviraston operatiivista hanketta sääntelyn testiympäristön perustamiseksi

Kysymyksiä etukäteen osallistujilta

**Miten sääntelyn testiympäristö tulee palvelemaan kuntia ja hyvinvointialueita tekoälyn kehittäjinä tai käyttöönnottajina?
Tuleeko sääntelyn testiympäristöstä uusia velvoitteita kunnille tai hyvinvointialueille esimerkiksi julkisten palveluiden asiakastietojen toimittamiseksi sääntelyn testiympäristöön?**

- Sääntelyn testiympäristöön voivat osallistua myös kunnat ja hyvinvointialueet, jos ne täyttävät kelpoisuus- ja valintakriteerit.
- Sääntelyn testiympäristöstä ei tule uusia velvoitteita kunnille tai hyvinvointialueille koskien tietojen toimittamista testiympäristöön.

Kysymyksiä etukäteen osallistujilta

Miten erilaisten tekoälykokeilujen järjestäminen suhtautuu EU:n tekoälysäädöksiin? Edellyttääkö kokeilut myös jonkinlaisia valmistelevia toimenpiteitä kokeilun toteuttajien taholta liittyen edellä mainittuihin säädöksiin? Kuinka varmistetaan tekijänoikeuksien turvaaminen testiympäristössä?

- Tekoälyasetusta ei sovelleta mihinkään tekoälyjärjestelmiä tai tekoälymalleja koskevaan tutkimus-, testaus- ja kehittämistoimintaan ennen niiden markkinoille saattamista tai käyttöönottoa. Tällaiset toimet on toteutettava noudattaen sovellettavaa unionin oikeutta. Kyseinen poikkeus ei kata testausta tosielämän olosuhteissa (Tekoälyasetus 2(8) artikla)
- Tekoälyn sääntelyn testiympäristö ei vaikuta muihin unionin tai kansallisen lainsäädännön nojalla perustettuihin sääntelyn testiympäristöihin
- Tekoälyasetuksessa ei erityisiä mainintoja tekijänoikeuksien turvaamisesta testiympäristön toiminnan yhteydessä. Tekoälyasetuksen ohella sääntelyn testiympäristössä voidaan asianmukaisissa tapauksissa valvoa muun unionin ja kansallisen lainsäädännön velvoitteita